

GRASSENTUIN IN MOL

ZANDMANNETJESLAND

In de Kempen werden de afgelopen decennia putten gegraven om er het allerwitste zand uit te halen. Daardoor ontstond een soort van Vlaams Lake District. Aan een van de grootste binnenmeren van België ligt een tuin van ontwerper Jacques Wirtz, met golven van hoog en laag gras.

Tekst **Leen Creve** × Foto's **Sarah Blee**

In de zanderige grond werd weinig aangeplant: grote groepen *Miscanthus Gracillimus*, enkele wilgen en wat eiken.

Wie in Mol-Rauw over de Blauwe Keidreef richting het kanaal rijdt, wandelt of fietst, bevindt zich niet alleen op de grens tussen Antwerpen en Limburg, maar ook op een industriële grens. Rechts ligt een nog actieve kwartzandgroeve, links een gepensioneerde groeve: een groot meer dat werd gecreëerd tussen de jaren 60 en 90 van de vorige eeuw, toen er tonnen kwartzand uit de bodem gehaald werden. Zowel links als rechts is de grond eigendom van Sibelco, een multinationale Belgische onderneming die mineralen wint, produceert en distribueert over de hele wereld.

We zitten in het salon in de veranda van 't Kristallijn, een voormalige hoeve die omgebouwd werd tot museum, en we kunnen bijna twee kilometer ver kijken, over een gigantisch grote plas die er nog maar enkele tientallen jaren ligt. Eeuwenlang was dit heidegrond, maar daar kwam midden de negentiende eeuw een einde aan toen het Kempisch Kanaal gegraven

werd. De grond werd bevoeid en ingezet als hooiweiden voor werkpaarden. Toen die paardenkracht op een andere manier gevonden was, veranderden de weiden in een populierenplantage. Op andere stukken werd turf gestoken, als brandstof voor de kachel.

TUSSEN NATUUR EN CULTUUR

En zo ontdekte men het unieke witte kwartzand dat hier in de grond zit, waarna de putten dieper en groter werden. Dit kwartzand is de basisgrondstof van glas, maar wordt ook gebruikt in de chemie- en bouwsector en voor hightech toepassingen. In 1997 werd alle activiteit hier stilgelegd en besloot het bedrijf om 't Kristallijn op te richten, een sociocultureel project van het bedrijf dat natuur- en cultuurbeleving wil combineren en dat zorg draagt voor deze nieuwe natuurplek, een van de grootste binnenmeren van Vlaanderen.

Meer zelfs: er werd besloten om de grond open te stellen. En dat wordt sindsdien gesmaakt. Niet alleen door wandelaars en >

De tuin is zo aangelegd dat de wandelaar hem vanuit verschillende oogpunten kan bewonderen.

Martin Wirtz: „Mijn vader Jacques houdt van deze tuin: door de eenvoud en de beweging blijft dit een van zijn favoriete ontwerpen. Zelf vind ik de tuin in de winter op zijn mooist, de droge beige grassen geven dan bijna licht.”

Aan de overkant van het in nevelen gehulde meer ligt het Ecocentrum, van waaruit verschillende wandelingen vertrekken.

- > joggers, maar ook door broedvogels en libellen en andere fauna die hun weg vonden naar Mol-Rauw. „Dit is Europees waardevol natuurgebied”, benadrukt *Jef Sas* van Natuurpunt. En dus wordt een deel van dit gebied beheerd door natuurverenigingen en aan de overkant ligt het Ecocentrum, waar wandelgidsen te vinden zijn.

OPEN EN OPGAAND IN HET LANDSCHAP

Deze grond is er een met littekens, maar ook met flink wat landschappelijke troeven. En wie kan die beter in de verf zetten dan de gerenommeerde landschaps- en tuinarchitect *Jacques Wirtz*? Hij kreeg ongeveer vijftien jaar geleden de vraag om de bijna 40.000 m² tussen 't Kristallijn en het meer om te vormen tot een tuin die dan wel privé is, maar waar iedereen toch door moest kunnen kijken.

Wirtz bedacht een afhellende golvende grasvlakte met grote hoge grasbedden. *Martin Wirtz*, zoon van Jacques: „Dit blijft een van de favoriete ontwerpen van mijn vader, omdat het zo

eenvoudig is, maar er toch zoveel beweging in zit. De tuin moest een grote rust uitstralen en is eigenlijk zo vanzelfsprekend dat er weinig over te vertellen valt. Mijn vader en de eigenaar waren het van bij het eerste ontwerp helemaal eens.” Er werd in feite ook niet veel in de zanderige grond geplant: „Buiten de haag vooraan, een rij eiken aan de straatkant, een slingerende rij wilgen tussen de vijvers en de grote groepen miscanthus hebben we niets geplant. Dat maakt de tuin onderhoudsvriendelijk.”

Het maakt de tuin in elk geval ook open, waardoor een wandelaar – die in principe de tuin niet in kan – toch vanuit verschillende oogpunten de tuin kan bewonderen en daardoor telkens een ander uitzicht op het museum, het landschap en het meer heeft. „Het museumgebouw moest echt opgaan in het landschap. Telkens ik er kom waan ik mij in Amerika, of in Scandinavië”, aldus *Martin Wirtz*. „Weet je wanneer ik de tuin op zijn mooist vind? In de winter. Dan geven de droge beige grassen bijna licht tegen de donkere lucht.” ☘